

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Gunnar Johansson, Rottne*
 Härad: *Karlskrona* Berättare: " " "
 Socken: *Lörsby* Berättarens yrke: *lantbrukare*
 Uppteckningsår: *1964* Född år *1904* i *Lörsby*

Kor och stau som dragare, sk och sktillverkning. LMF 125
s. 1-5.
(teckn. s. 5.)

ACC. N:R M. 16437:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F 125. Kor och oxar som dragare,
ok och ohtillverkning.

Före 1900 och de första åren på 1900 talet
användes oxar och kor som dragare
vid jordbruket. Hästen anlätades mesta-
dels till stadsverken och även långskjut-
sar, detta gällde både herrgårdar som
vanliga bondgårdar.

Torparna och de minsta gårdarna
trädde sina ujoelkor tända och
utfrände med dem jordbrukets skötsel.

Efter de första åren på 1900-talet började
oxarna mer och mer försörvas och hästarna
kom mera till användning.

Och i slutet på 1940-talet och omkring
1950 kom traktorn i allt mera fram-
trädande roll.

Oxar och kor användes mest till

2/10-64

2

ACC. N:R M. 16437:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

dragare för hävar, ånder och ploj.
Men som dragare användes av de
mindre jordbrukarna och tovarna som
ej hade mer än 3-4 hektar odlad jord,
var det däröver så var det ocar som
användes.

På herrgårdarna brödes de största
ocarna. Ett talesätt var "så stor som
en herrgårdsoxa", de väckte i regel
minst 13 kvarter, vilket vänt togs bakom
bogen.

Detta var ett av herrgårdarnas inkomst.
Källa att föda upps stutar och tjuvja dem
och så när de blev ungefär 13 kvarter
sälja dem som herrgårdsoxa.

När de tjuvde oxar och kor brukade
en person leda dem de första gångerna
sedan styrdes de med "oxatän" som

ledes om hoven och så drov man på dem med tågelpiska och skrik.

De mindre gårdarna hade ofta två par av mjölkkoror taunda och körde med det ena paret på förmiddagen och det andra paret på eftermiddagen, detta för att korna ej skulle sitta på mjölken.

Allt spänna träst och nötkentur tillmanan ansågs ej gå så bra, därför att hästen ville gå fortare. Däremot fanns det de som hade blöt och då körde eubet, eller och i fick hustrun hjälpa honom att dra, med att trilla den nya sidan av oket.

Tjurkalvarna kastrerades när de var 2-3 månader gamla, detta utfördes ofta av byskoltaren, men även av gårdens eget folk. Kastreringen kallades "skära en tjurkalv".

4

ACC. N:R M. 16437:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till att sko otarna aettitades sueden
som även skodde trästarna. Otarna
skoddes när det kom snö, detta för att
de ej skulle halka.

Skot var gjort av björk och var
järuberlaget, det var tihadant för otar
och kor, kanske något grövre för otar.

Skott gjordes hemma på gårdarna ofta
av bönderna själva eller också av by-
snickaren och järuberlags av suedan.

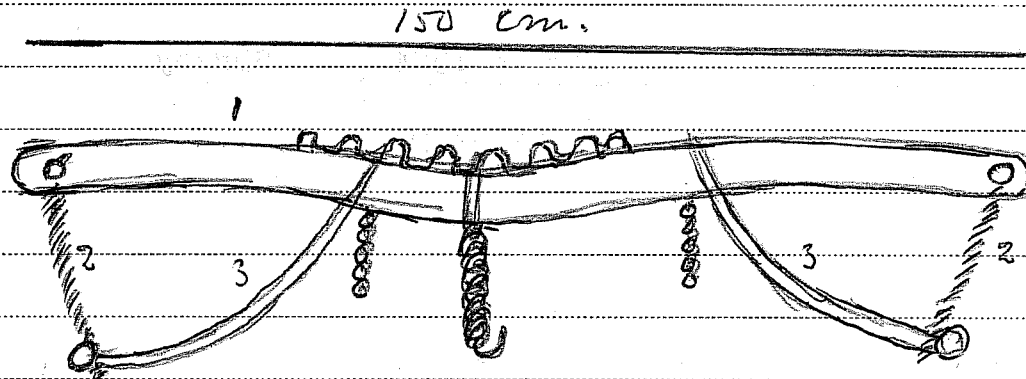
Skott var ej måladt eller smiddt.

Skott olika delar var skott och halstavar

5

ACC. N:R M. 16437:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1. oakt 150 cm.
2. stödda ekevidjon 40 cm.
3. träskavlan av ena.